

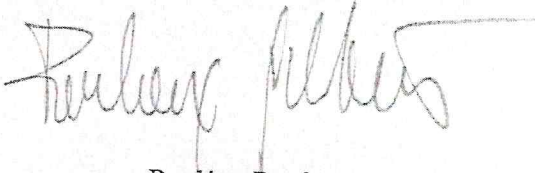
Vyjádření k průběhu doktorského studia a disertační práci Mgr. Jakuba Sichálka

Téma disertační práce obdržel Jakub Sichálek (JS) od našeho společného učitele, specialisty na středověkou českou literaturu, Jana Lehára (1949-2004). V březnu 2011 byl JS přijat do pracovního poměru na Institutu für Mittelalterforschung Rakouské akademie věd jako doktorand na projektu "Origins of the Vernacular Mode", ERC Starting Grant Pavlína Rychterová, Grant Agreement Nr. 263672. Zaměření projektu umožnilo začlenit disertační téma navržené Janem Lehárem do badatelského programu projektu, a to bez podstatných změn. Roli přitom hrála nejen náhoda, nýbrž především vědecká osobnost Jana Lehára, pod jehož dohledem se formovala odborná specializace jak JS tak i moje vlastní. Podprojekt JS byl klíčový především proto, že zastupoval v zastřešujícím projektu bohemistickou, literárně vědnou a filologickou specializaci (vedle specializací mediévistika, latinská filologie a germanistika). JS pracoval po celou dobu trvání projektu (2011-2017) samostatně podle individuálně formulovaného badatelského plánu, přičemž kromě práce na disertaci plnil řadu dalších úkolů spojených s prací projektového týmu. Řada let, která uplynula od zadání práce Janem Lehárem a začátkem pracovního poměru JS na Rakouské akademii věd, formovala náš vztah učitele a žáka podstatným způsobem. JS nepředstavoval obvyklý typ doktoranda. Velká míra badatelské svobody a na vzájemné důvěře postavený rovnocenný odborný vztah byly zprvu snad značným rizikem (především pokud jde o moji odpovědnost jako vědeckého vedoucího projektu), nicméně v případě JS byl jediným správným přístupem, jak se posléze ukázalo a jak dokazuje i předkládaná práce JS. JS se v průběhu projektu osvědčil jako metodologicky mimořádně zdatný odborník nezávislého úsudku a právě tak mimořádně angažovaného přístupu k práci. Kromě těchto základních kvalit JS rovněž po velice krátké době začal fungovat jako expert pro ostatní členy týmu, pokud šlo o veškeré otázky spojené s problematikou literárních a filologických věd. Působení Jakuba Sichálka na Rakouské akademii věd lze popsat jako velmi úspěšné a pro instituci velmi přínosné, především pro kvalitu vědeckých výstupů, a pro rozvinutou schopnost sdílet odborné poznatky v nejširším týmu a podílet se tak na celkovém kvalitativním rozvoji instituce. Lze jen doufat, že JS bude umožněno rozvíjet tyto kvality na akademické pozici, která bude přiměřená jeho odborným a pedagogickým kvalitám. V této souvislosti je třeba zdůraznit, že praxe posledních dvou desetiletí, kdy výchova badatelského dorostu probíhá především prostřednictvím krátkodobých (většinou tříletých) badatelských projektů, není pro růst skutečných odborníků v humanitních a sociálních vědách vždy vhodná. Především v oborech, kde je třeba formulovat nově důležité aspekty teoreticko-metodologické báze (a takovým oborem česká literární mediévistika, resp. staročeská filologie po desetiletích určité stagnace, způsobené především velmi úzkou personální základnou, určitě je), není možné předpokládat, že na konci tříletého projektu bude stát osobnostně vyvrážený, nezávisle uvažující a hlubokými znalostmi vybavený odborník. Příběh doktorského studia JS dokazuje, že podpora nadaných studentů s neortodoxními životopisy v projektovém období násobně delším může být v mnoha ohledech klíčová pro další kvalitativní rozvoj celého oboru.

Předkládaná disertační práce Jakuba Sichálka je výsledkem šťastné kombinace hlubokého zájmu o literární historii a její dějiny (zde viz především publikace JS z posledních let), mimořádné odborné poctivosti, právě tak mimořádné schopnosti nezávislého úsudku a v průběhu doktorského studia získané teoreticko-metodologické sebejistoty. Ambicióznost tématu disertace definovalo už komplikované rukopisné dochování základního textu a velice skromné předchozí bádání jak k českému tak i předlohovému latinskému materiálu. Problém, který bylo třeba vyřešit prakticky před započítím závažnějších analýz a jehož řešení muselo předcházet jakýmkoliv edičním rozhodnutím, byla absence kritické edice latinské předlohy základního textu. Původní plán, zadat v rámci projektu edici latinského znění vhodnému odborníkovi, počítal s následností latinské a české edice. Nicméně v průběhu hledání budoucího editora latinského textu se nám podařilo kontaktovat kolegu Biosca i Bas, který JS velkoryse poskytl svoji nepublikovanou kritickou edici latinského znění základního textu. Tato šťastná okolnost umožnila JS zpracovat příslušný materiál v rozumném časovém horizontu a na nejvyšší možné kvalitativní úrovni.

Předkládaná práce, její otázky, šíře jejího záběru, metodologický přístup, jak s ohledem na literárně historickou, a filologickou analýzu textu tak i na ediční techniku, a last but not least zpracování, mají parametry práce habilitační. Pramenná situace vyžadovala od autora v mnoha ohledech novátorská řešení, bez opory v badatelské tradici české literární medievistiky a filologie. Způsob, jakým se autor vypořádal právě s těmito problémy - kombinací reflexe přístupů euro-amerických filologií (především germanistiky) a kreativním promyšlením nejlepších tradic české filologie (jedinečné znalosti, kterými JS v tomto ohledu disponuje, lze v tomto případě považovat za klíčový faktor) - je příkladný a lze jen doufat, že disertační práce JS bude sloužit jako vzorový text pro metodologické uchopení památek starší české literatury. I povrchní čtenář se může přesvědčit, kolik problémových okruhů, jejichž řešení je klíčové pro celkový narativ starší české literatury, JS ve své práci pozvedl na novou, odborně precizní úroveň. Lze jen doufat, že práce bude publikována v co nejbližší době a že iniciuje živou odbornou diskusi. Některé kapitoly v práci mají potenciál pro další rozšíření (především pasáže věnované českému biblickému překladu, které však nebyly vlastním tématem práce), nicméně i pokud zůstanou pro tisk v současné podobě, nic to na kvalitě práce nezmění.

Ležerně řečeno, JS ve své práci dovedl českou literární medievistiku do dvacátého prvního století a naplnil tak dlouho bolestně pociťovaný desiderát. Disertační práci Jakuba Sichálka doporučuji k obhajobě.

Pavlína Rychterová